

Уманський національний
університет садівництва

Факультет економіки і
підприємництва

Кафедра підприємництва,
торгівлі та біржової діяльності

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Потенціал і розвиток підприємства»

Рівень вищої освіти:	<u>перший (бакалаврський)</u>
Спеціальність:	<u>051 Економіка</u>
Освітня програма:	<u>Економіка</u>
Семестр:	<u>8</u>
Курс (рік навчання)	<u>4 (4)</u>
Форма навчання:	<u>денна</u>
Кількість кредитів ЄКТС:	<u>3,5</u>
Мова викладання:	<u>українська</u>
Обов'язкова/вибіркова:	<u>обов'язкова</u>

Лектор курсу	Микола КОРОТЄЄВ
Профайл лектора	https://economics.udau.edu.ua/ua/pro-kafedru/vikladachi-ta-spivrobotniki/koroteev-mikola-anatolijovich.html
Контактна інформація лектора (e-mail)	nickoroteyev@gmail.com
Сторінка курсу в MOODLE	https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=291

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Мета курсу	<ul style="list-style-type: none">засвоєння понятійного апарату, методології і прикладного інструментарію оцінювання ринкової вартості потенціалу підприємства та його структурних елементів; набуття знань про закономірності, принципи та особливості формування, розвитку, конкурентоспроможності потенціалу підприємства як збалансованого інтегрованого утворення.
Завдання курсу	<ul style="list-style-type: none">оволодіння новітніми засобами ефективного формування потенціалу підприємства,забезпечення його конкурентоспроможності; засвоєння теоретичних положень і набуття практичних навичок щодо оцінки рівня конкурентоспроможності потенціалу підприємства та визначення ринкової вартості його складових і вартості бізнесу в цілому;формування цілісного уявлення про оціночну діяльність як невід'ємну складову управління розвитком потенціалу підприємства
Компетентності	<ul style="list-style-type: none">Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності.Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.Здатність до розуміння специфіки соціально-економічних взаємовідносин та особливостей функціонування економічних суб'єктів в аграрній галузі.
Програмні результати навчання	<ul style="list-style-type: none">Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності.Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в одній або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

- Оволодіти практичним інструментарієм організації й ведення економічної діяльності та обґрунтування ефективних господарських рішень економічними суб'єктами з урахуванням галузевої специфіки аграрної економіки.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції / практичні (семінарські, лабораторні))	Зміст тем курсу	Завдання	Оціню- вання (балів)
Модуль 1				
Змістовий модуль 1. Загальні основи формування потенціалу підприємства				
Тема 1. Сутнісна характеристика потенціалу підприємства	2/1	Сутнісно-змістовна еволюція терміна «потенціал» Наукова сутність поняття «потенціал», генезис його становлення та використання в економічних дослідженнях і бізнес-практиці. Розкриття основних відмінностей категорії «потенціал підприємства» від суміжних понять: виробнича потужність, економічні ресурси, ефективність діяльності, вартість бізнесу. Основні підходи до вивчення потенціалу підприємства: їхні переваги та недоліки за конкретних умов застосування. Загальна характеристика потенціалу підприємства. Теоретична модель формування потенціалу підприємства.	Опрацювання лекційного матеріалу, обґрунтування сутнісної характеристики потенціалу підприємства. Виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах, вирішення ситуаційних задач з теми заняття, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	3
Тема 2. Структура і графоаналітична модель потенціалу підприємства	2/1	Структура потенціалу підприємства. Визначення та взаємозв'язок об'єктних і суб'єктних складових потенціалу підприємства. Графоаналітична модель оцінки потенціалу підприємств. Методологічні основи використання графоаналітичної технології для дослідження потенціалу сучасних підприємств. Алгоритм графоаналітичної оцінки потенціалу підприємства. Методика інтерпретації результатів графоаналітичного дослідження.	Опрацювання лекційного матеріалу, ознайомлення з методологічними основами використання графоаналітичної технології для дослідження потенціалу сучасних підприємств. Виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах, вирішення ситуаційних задач з теми заняття, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	3
Тема 3. Формування потенціалу підприємства	2/1	Методичні та організаційно-економічні засади формування потенціалу підприємств. Загальнотеоретична модель формування потенціалу підприємства. Синергічність елементів потенціалу підприємства та процес оптимізації його структури Синергічні ефекти в розвитку потенціалу підприємства (операційна, управлінська та	Опрацювання лекційного матеріалу, виявлення проблем формування та розвитку потенціалу сучасних підприємств. Виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах, вирішення ситуаційних задач з теми заняття, проходження тестування в системі електронного забезпечення	3

		фінансова синергії). Основні типи закономірностей формування потенціалу підприємства. Сучасні тенденції формування потенціалу підприємств.	навчання в Moodle	
Тема 4. Особливості формування виробничого потенціалу аграрного підприємства	2/1	Особливості формування потенціалу аграрних підприємств залежно від специфіки підприємницької діяльності Особливості структури потенціалу аграрних підприємств залежно від галузевої специфіки. Фактори, передумови та тенденції формування потенціалу аграрних підприємств. Ключові фактори ефективного формування й використання потенціалу аграрних підприємств. Сучасні тенденції формування потенціалу аграрних підприємств.	Опрацювання лекційного матеріалу, ознайомлення з особливостями формування потенціалу підприємств залежно від специфіки підприємницької діяльності. Виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах, вирішення ситуаційних задач з теми заняття, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	3
Тема 5. Конкурентоспроможність потенціалу підприємства*	2*/2	Конкурентоспроможність: основні категорії та поняття. Методи оцінки конкурентоспроможності потенціалу підприємства Методологія оцінки конкурентоспроможності потенціалу підприємства: принципи та підходи. Класифікація конкурентоспроможності потенціалу залежно від рівня глобалізації цілей дослідження (світове лідерство, світовий стандарт, національне лідерство, національний стандарт, галузеве лідерство, галузевий стандарт, пороговий рівень), відповідно до рівня фокусування на функції управління.	Опрацювання лекційного матеріалу, ознайомлення з методологією оцінки конкурентоспроможності потенціалу підприємства. Виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах, вирішення ситуаційних задач з теми заняття, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	3
Модульний контроль				8
Змістовий модуль 2. Оцінювання складових потенціалу підприємства				
Тема 6. Теоретичні основи оцінювання потенціалу підприємства	2/2	Оцінка потенціалу підприємства: основні цілі та сфери застосування Мета і завдання вартісної оцінки потенціалу підприємства. Поняття вартості потенціалу та її модифікації. Сутнісно-змістова характеристика вартості в обміні: ринкової, ліквідаційної, заставної, страхової та орендної вартості. Особливості прояву вартості потенціалу в користуванні: інвестиційна, балансова, податкова та вартість заміщення (відтворення).	Опрацювання лекційного матеріалу, ознайомлення з теоретичними основами оцінювання потенціалу підприємства. Виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах, вирішення ситуаційних задач з теми заняття, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	3

		Принципи та механізм оцінки потенціалу підприємства Загальна класифікація та характеристика принципів оцінки вартості потенціалу підприємства.		
Тема 7. Методичні підходи до оцінювання потенціалу підприємства	2/2	<p>Методологія визначення вартості потенціалу підприємства. Три основні теоретичні концепції оцінки вартості бізнесу та потенціалу підприємства: результатна (доходна), ресурсна (витратна) та ринкова (порівняльна); їх специфічні особливості. Система чинників, які визначають вартість потенціалу підприємства.</p> <p>Витратний підхід до оцінки потенціалу підприємства</p> <p>Порівняльний підхід до оцінки потенціалу підприємства</p> <p>Доходний підхід до оцінки потенціалу підприємства</p> <p>Основи доходної оцінки вартості потенціалу підприємства. Функції грошової одиниці: економічна сутність, призначення та використання в розрахунках вартості потенціалу підприємства.</p> <p>Порівняльна характеристика переваг і недоліків різних підходів до оцінки вартості потенціалу підприємства.</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу, ознайомлення з методологією визначення вартості потенціалу підприємства.</p> <p>Виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах, вирішення ситуаційних задач з теми заняття, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle</p>	3
Тема 8. Оцінка вартості земельної ділянки будівель і споруд	2/2	<p>Теоретичні аспекти визнання земельних ділянок та інших об'єктів складовими потенціалу підприємства</p> <p>Порядок організації грошової оцінки землі по Україні. Різновиди експертної та нормативної оцінки земель, їх порівняльна характеристика.</p> <p>Оцінка вартості землі</p> <p>Базові методичні підходи до оцінки вартості земельних ділянок: метод залишку для землі, метод капіталізації земельної ренти, метод порівняльного продажу, метод переносу (співвідношення), метод витрат на освоєння.</p> <p>Оцінка вартості будівель і споруд. Змістовна характеристика методів оцінки об'єктів нерухомості: метод порівняльної одиниці, метод поділу за компонентами, метод мультиплікаторів та ін.</p> <p>Особливості використання різних методів оцінки об'єктів нерухомості за сучасних умов діяльності.</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу, ознайомлення з методологією оцінки вартості земельної ділянки будівель і споруд.</p> <p>Виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах, вирішення ситуаційних задач з теми заняття, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle</p>	3

<p>Тема 9. Визначення вартості машин і обладнання</p>	<p>2/2</p>	<p>Необхідність і особливості оцінки техніко-технологічного потенціалу підприємства. Характерні особливості машин та обладнання як елементу потенціалу підприємства. Методичні підходи до оцінки машин і обладнання. Особливості використання витратних методів оцінки потенціалу машин та обладнання підприємства. Види зносу та його вплив на вартість машин та обладнання: фізичний знос, технологічне, функціональне та економічне старіння. Порівняльний підхід до оцінки вартості потенціалу машин та обладнання. Методологія результатної оцінки машин та обладнання.</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу, ознайомлення з методологією оцінки вартості машин і обладнання. Виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах, вирішення ситуаційних задач з теми заняття, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle</p>	<p>3</p>
<p>Тема 10. Нематеріальні активи та методи їх оцінювання</p>	<p>2/1</p>	<p>Сутність і класифікація нематеріальних активів підприємства. Специфічні риси нематеріальних активів як складової потенціалу підприємства. Типові господарські ситуації, які вимагають оцінки вартості нематеріальних активів підприємства. Особливості оцінки вартості нематеріальних активів. Особливості господарського використання нематеріальних активів у діяльності сучасних підприємств. Принципи обліку нематеріальних активів підприємства як передумова їхньої оцінки. Оцінка та аналіз нематеріальних активів підприємства. Оцінка ринкової вартості нематеріальних активів. Методологія оцінки вартості нематеріальних активів підприємства. Основні підходи до вирішення проблеми ідентифікації нематеріального об'єкта оцінки. Види оцінок вартості нематеріальних активів: за фактичною собівартістю, за поточною відновною вартістю, за поточною ринковою вартістю, за чистою вартістю реалізації.</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу, ознайомлення з методологією оцінки вартості нематеріальних активів підприємства. Виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах, вирішення ситуаційних задач з теми заняття, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle</p>	<p>3</p>
<p>Тема 11. Трудовий потенціал підприємства та його оцінка</p>	<p>2/1</p>	<p>Роль і значення трудового потенціалу в економічних відносинах. Мета, цілі та завдання оцінки трудового потенціалу в господарській практиці. Трудовий потенціал працівника. Методологія оцінки трудового</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу, ознайомлення з методологією оцінки трудового потенціалу підприємства. Виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних</p>	<p>3</p>

		<p>потенціалу підприємства. Теоретичні передумови побудови методик оцінки трудового потенціалу: сучасні підходи та моделі. Методологічні основи визначення трудового потенціалу підприємства. Загальна логіка оцінки вартості трудового потенціалу. Система чинників, які визначають розмір і вартість управлінського потенціалу. Модель оцінки трудового потенціалу технологічного персоналу підприємства. Методики оцінки трудового потенціалу підприємства. Витратні методики вартісної оцінки трудового потенціалу та особливості їх практичного використання. Методики порівняльної оцінки потенціалу підприємства. Коефіцієнтна методика оцінки трудового потенціалу підприємства: групи показників та алгоритм їх розрахунку. Результатна оцінка потенціалу управлінського та технологічного персоналу.</p>	<p>матеріалах, вирішення ситуаційних задач з теми заняття, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle</p>	
Модульний контроль				9
Змістовий модуль 3. Прикладні аспекти оцінки потенціалу та розвитку підприємства				
Topic 12: Business valuation** (Тема 12. Оцінка вартості бізнесу)	1/2	<p>Features of business valuation methods Structural and logical algorithm of business valuation. Cost, comparative and effective methods of business valuation: their essence and features of practical use. Methods of cost approach to business valuation. Methods of resultant business valuation Methods of business valuation based on the comparative approach. Basic methods of business analysis in order to assess its value. Features of valuation of goodwill (reputation) of the enterprise.</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу, ознайомлення з методологією оцінки вартості бізнесу. Виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах, вирішення ситуаційних задач з теми заняття, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle</p>	3
Тема 13. Прикладні аспекти оцінки потенціалу аграрних підприємств	1/2	<p>Особливості оцінки потенціалу підприємства для моніторингу поточних можливостей. Особливості потенціалу аграрних підприємств, які необхідно враховувати в процесі організації системи моніторингу. Побудова моделі потенціалу підприємства та моделі моніторингу. Спеціальні випадки</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу, обґрунтування прикладних аспектів оцінки потенціалу підприємства. Виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах, вирішення ситуаційних задач з теми заняття, проходження тестування в системі електронного забезпечення</p>	3

		<p>застосування оцінки аграрних підприємств (бізнесу) Викуп паїв (акцій) закритих компаній (товариств із обмеженою відповідальністю та закритих акціонерних товариств). Емісія нових акцій. Підготовка до продажу підприємств, що приватизуються. Обґрунтування варіантів проведення санації підприємств-банкрутів. Перевірка ціни пропозиції по акціях закритих акціонерних товариств великими професійними інвесторами..</p>	навчання в Moodle	
<p>Тема 14. Розвиток аграрних підприємств: зміст, сучасні концепції та передумови</p>	1/1	<p>Розвиток підприємства, напрями і сценарії розвитку бізнесу підприємства. Основні групи стратегічних альтернатив розвитку бізнесу підприємства. Диверсифікація діяльності аграрних підприємств. Диверсифікація діяльності підприємства, її зміст. Диверсифікація продукції. Диверсифікація ринку. Основні сценарії диверсифікованого розвитку підприємства. Концентрична диверсифікація. Горизонтальна диверсифікація. Конгломеративна диверсифікація. Вертикальна диверсифікація. Внутрішній розвиток підприємства. Зовнішній розвиток підприємства. Інтеграція та інтегрований розвиток підприємства. Основні сценарії зовнішнього, інтегрованого розвитку. Зворотна вертикальна інтеграція. Пряма вертикальна інтеграція. Горизонтальна інтеграція. Діагональна інтеграція. Роль організаційно-економічних концепцій у забезпеченні зростання підприємства Концепція єдності життєвих циклів продукції й технології. Концепція технологічного ланцюга виробництва Концепція раціонального поєднання властивостей цілісності й відособленості систем, що розвиваються. Розвиток як необхідна умова перетворення підприємства як системи.</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу, визначення напрямів і сценаріїв розвитку бізнесу підприємства. Виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах, вирішення ситуаційних задач з теми заняття, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle</p>	3
<p>Тема 15. Методичні підходи до визначення резервів розвитку підприємства та його потенціалу</p>	1/1	<p>Загальна характеристика методів і методики розробки стратегії фірми. Формальні моделі дослідження певного виду діяльності (бізнесу) підприємства. Матричні</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу, визначення особливостей розробки стратегії розвитку фірми. Виконання практичних завдань, наведених в</p>	3

		(портфельні) методи (методи портфельного аналізу підприємства в цілому). Алгоритм методики вироблення стратегії підприємства. Основні методи діагностики і стратегічного аналізу окремого бізнесу підприємства (бізнес-рівень) або вузькоспеціалізованої фірми. Методи перспективного фінансового аналізу. Матричні методи визначення стратегічного становища підприємства. Групи критеріїв оцінки стратегічного положення підприємства.	інструктивно-методичних матеріалах, вирішення ситуаційних задач з теми заняття, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	
Модульний контроль				8
Всього за семестр	26/22			70
Екзамен				30
Всього за курс				100

*залучений стейкхолдер для спільного проведення аудиторного заняття

** тема викладається англійською мовою

Розподіл балів, присвоюваних здобувачам при вивченні дисципліни «Потенціал і розвиток підприємства»

Кількість балів за змістовий модуль	Поточний (модульний) контроль															Підсумковий контроль	Сума							
	Змістовий модуль 1 (23 бали)						Змістовий модуль 2 (27 балів)						Змістовий модуль 3 (20 балів)											
Теми	T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	МК 1	T 6	T 7	T 8	T 9	T 10	T 11	МК 2	T 12	T 13	T 14	T 15	МК 3						
Кількість балів за видами робіт, всього:	3	3	3	3	3	8	3	3	3	3	3	3	9	3	3	3	3	8	30	100				
вт.ч.: активність на практичних заняттях	2	2	2	2	2		2	2	2	2	2	2		2	2	2	2				2	2		
виконання самостійної роботи	1	1	1	1	1		1	1	1	1	1	1		1	1	1	1				1	1		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ПОЛІТИКИ КУРСУ

Політика оцінювання	В основу рейтингового оцінювання знань закладена 100-бальна шкала оцінювання (максимально можлива сума балів, яку може набрати здобувач за всіма видами контролю знань з дисципліни з урахуванням поточної успішності, самостійної роботи, науково-дослідної роботи, модульного контролю, підсумкового контролю тощо). Встановлюється, що при вивченні дисципліни до моменту підсумкового контролю (іспиту) здобувач може набрати максимально 70 балів. На підсумковому контролі (іспит) здобувач може набрати максимально 30 балів, що в сумі і дає 100 балів.
Політика щодо академічної доброчесності	Під час підготовки рефератів (есе) та індивідуальних науково-дослідних завдань, проведення контрольних заходів здобувачі повинні дотримуватися правил академічної доброчесності, які визначено Кодексом доброчесності Уманського НУС. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (за погодженням із деканом факультету)